

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankarina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri pošni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 7. julija 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 80.

Ivan Mohorič:

Utisi s pota po Nemčiji.

Naš gospodarski odnošaj napram Nemčiji se pri nas po večini površno in pavšalno presoja. Postavlja se enostavna teza, da smo mi agrarna država, ki eksportira mnogo poljskih pridelkov, živine, lesa in industrijskih surovin ter da torej z Nemčijo, ki je izrazito industrijska država, ne moremo imeti nikakih interesnih konfliktov in bi se zato nemško in naše gospodarstvo lahko krasno izpopolnjevalo. Medtem pa izgleda v realnosti stvar bistveno drugače. To se je pokazalo že lani pri prvem srečanju obeh gospodarskih delegacij v Berlinu, ko se je šlo za to, da sklenemo pri trgovski pogodbi carinskopolitični kompromis, ki bi zadovoljeval obojestranske interese, pri tem pa omogočil živahnejši razvoj medsebojnih stikov. Kaj pomeni Nemčija za naše gospodarstvo, tega so si vsi vodilni gospodarski krogi pri nas popolnoma svesti. Tudi ne izgublamo izpred oči, da zavzema že sedaj v naši zunanji trgovini četrto mesto, dasi ne meji neposredno na našo državo.

Toda pomen naše države za nemško gospodarstvo mnogi nadcenjujejo. Naše razmere so v primeri z nemškim delom, kupčijo in obratom prav neznatne. Večina naših gospodarskih krogov ne vpoštevata dejstva, da se nahaja naša država v zunanji trgovini Nemčije po količini prometa odnosno po vrednosti blaga na 27. odnosno na 29. mestu. Pred njo so baltiške države, mala Madžarska in celo najoddaljenejše preokooceanske države. Ako so Nemci kljub temu sami dali inicijativo za ožje sodelovanje z nami na gospodarskem polju, ko imajo že itak po reparacijskih dobavah in drugih velikih delih, ki jih imajo nemška podjetja izvršiti pri nas v prihodnjih letih, dokaj posla, moramo to podčrtati kot važen dogodek, ki zasluži v naši gospodarski javnosti polno pažnjo.

Problem našega izvoza v Nemčijo si merodajni krogi v naših ministrstvih predstavljajo zelo enostavno. Ne pomislijo, da ima Nemčija vzorno intenzivno lastno poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo in živinorejo, da je njihova industrija prehranjevalnih predmetov in konzerv interesirana, da dobi kvalitetno surovino iz inozemstva ter da specijelno nam konkurirajo zapadne države Holandska in Danska v vseh poljskih pridelkih z najboljšimi produkti, ki so tipizirani in v prometu vpeljani, dočim naših proizvodov širši trgovski krogi ne poznajo. Med vzhodnimi državami pa nam konkurirajo v Nemčiji poleg Poljske, ki naravnost poplavlja nemška industrijska centra, Sovjetska Rusija, Češkoslovaška in Rumunija, ki so mnogo bolj upeljane in znane in katerih izvozna trgovina v Nemčijo je bolj organizirana kot naša. Lanskoletna pogajanja za trgovsko pogodbo so pokazala, da se samo z diplomatskim aktom vprašanje poglobitve medsebojnih kupčijskih stikov in gospodarskih odnošajev ne da rešiti. Zato je inicijativa nemške akademije v Monakovem, ki je organizirala pod okriljem jugoslovanske delegacije po Nemčiji in njena namera, da priredi jeseni potovanje nemških predstavnikov gospodarskih krogov po Jugoslaviji, nam toliko bolj dobrodošla. Ti poseti omogočujejo osebne stike in poznanja, izmenjavo mišljenj in polagajo temelj praktičnemu delu, ki se

bo v bodočnosti lahko na tej podlagi razvilo.

Nemška akademija se je potrudila, da nam je v okviru tritedenskega potovanja po Bavarskem, gornji Falci, Švabskem, Württenberskem, Badenu, Porurju in Saškem omogočila, da smo spoznali najnovejša monumentalna tehnična dela, ki jih stavlja Nemčija v službo gospodarstva, da smo zadočili vpogled v nove smeri in pota praktične kulturne in ekonomske vzgoje omladine, kakor tudi širokih plasti naroda, da smo spoznali tudi način življenja in dela nemškega poljedelca, razne sisteme racionalne organizacije dela v velikih industrijskih podjetjih in naravnost vzorno skrb nemške veleindustrije za svoje delavstvo in nameščence.

Naše študijsko potovanje po Nemčiji je pričelo s slavnostnim sprejemom in pozdravom v senatni dvorani monakovske univerze in tehnične visoke šole in po predsedniku bavarške akademije znanosti, ki šteje danes nad 7000 slušateljev. Pri tej priliki je predaval tajni svetnik von Oncken o Leopoldu von Ranke in nemško-srbskih kulturnih odnošajih. Njegovo predavanje je bilo polno spominov in citatov iz delovanja Kopitarja in drugih naših slavnih prednikov. Zvečer sta se nato vršila uvodna predavanja naših delegatov in sicer univerzitetnega profesorja Sišiča iz Zagreba »O postanku jugoslovanske narodne države« in prof. Radoniča iz Beograda ter ing. Sabo Jelića iz Beograda »O prometnih razmerah v Jugoslaviji«. Predavanja so bila zelo dobro obiskana in govorniki živahno pozdravljeni. Naslednji dnevi so bili posvečeni razgledanju industrijskih velepodjetij v Monakovem in okolici ter velikanskih vodnih central na Walcherskem jezeru, na zgornji in srednji Izari.

Ta monumentalna dela so bila pričeta takoj po končani vojni v dobi inflacije deloma zato, da se omeji velikanska brezposelnost, ki je vladala v Nemčiji vsled mnogobrojnih beguncev iz Porenja in iz inozemstva, deloma pa tudi zato, da se izkoristi ugodna investicijska doba in za mal denar zgradi to, kar bi bilo danes zelo težko ali pa morda sploh nemogoče financirati. Agrarna Bavarska je z izgradbo alpskih vodnih sil rešila tri probleme: ustvarila je nadomestilo za premog, katerega je morala poprej dovažati, pridobila je električni tok za elektrifikacijo železnic in ustvarila preko cele Nemčije široko omrežje daljnovodov, ki oskrbuje vsa obstoječa industrija z energijo in daje še dovoljno možnosti za nova industrijska podjetja. Poleg tega je na srednji Izari osušila velikanske komplekse prej močvirne in nerodovitne zemlje, jo pridobila za najboljše poljedelske kulture, odklonila za vse čase nevarnost poprejšnjih poplav v dolini Izare in ustvarila z ogromnimi ribniki neizčrpno rezervo za oskrbo bavarskih vlemest s svežimi sladkovodnimi ribami in s tem pridobila nadomestilo za uvoz rib in mesa sploh iz inozemstva. Ne glede na to, da je v najhujših časih dala še desetstisoč delavcev stalnega in dobrega zaslužka. Mislim, da ne bo odveč, ako navedem o teh velikih projektih, katerih zadnji del se že bliža letošnje poletje dograditvi, nekoliko števk.

Priprave za odmero novih davkov.

Generalna direkcija davkov je po naših informacijah naročila vsem davčnim oblastvom v državi, da preračunijo po sedanjih razmerah približen donos neposrednih davkov po novem zakonu, ki stopi v veljavo dne 1. januarja 1928. Rezultati teh preračunov bodo tvorili podlago za proračun neposrednih davkov za bodoče proračunsko leto, to je za čas od 1. aprila 1929 do 31. marca 1930.

Za bodoče ocene se vsvarja torej že sedaj prva podlaga, ki bo za davčna oblastva kolikor toliko obvezna, ker bo njihova nepisana dolžnost, da dosežejo pri odmeri vsaj one rezultate, katere so predhodno, čeprav samo približno ocenili za proračun. S tem zadobi sedanje predhodno ocenjevanje svoj načelni pomen za bodočo davčno odmero.

A ravno pri odreditvi teh predel je zakrivila generalna direkcija davkov usodopolno napako. Njena prva in glavna naloga je poleg legislativnih del predvsem skrb za enakomernost in pravilno izvrševanje zakona.

Ako bi hotela generalna direkcija to svojo nalogo res vršiti v polni meri, bi morala že sedaj podati davčnim oblastvom smernice, kako naj izvedejo približno oceno, da bo ta čim bolj enakomerna. Vzemimo samo primer pri hišnem davku. Hišnemu davku so po novem zakonu zavezane na deželi vse hiše, ki ne služijo izključno kmetovalcem in njih kmetijskim delavcem za prebivanje. Davčna oblastva morajo že sedaj oceniti najemno vrednost teh hiš. Kako naj to ocenijo izvrše, da bo čim bolj enakomerna in prilagoden dejanskim potrebam, ako nimajo niti okvirnih smernic, koliko naj znaša najemna vrednost, in niti približno ne vedo, na koliko naj cenijo najemno vrednost stanovanja v taki hiši, da bo ocena vsaj deloma v skladu s ocenami v sosednjih srezih in še bolj z ocenami v sosednjih pokrajinah?

V še večji meri pa je upostavitve enakomernosti potrebna glede bodoče pridobnine, katero bodo plačevali trgovci in obrtniki. Večini davčnih za-

vezancev bo moral tudi v rednem odmernem postopanju oceniti dohodke davčni odbor. Ker bo odmera bazirala torej po večini na oceni, bi morala finančna uprava že sedaj, ko gre za oceno donosa davkov po novem zakonu, določiti vsaj okvirne smernice, v katerih naj se giblje ocena v posameznih pokrajinah, da se tako spravi iz sveta dosedanje vnebovpijoče neenakomernosti, ki so dale toliko povoda za upravičene pritožbe nad preobremenitvijo posameznih pokrajin.

Generalna direkcija davkov v zadnji ocen ni podvzela zadostne inicijative in je prepustila davčnim oblastvom proste roke glede ocene. To je kardinalna napaka. Dolžnost generalne direkcije davkov bi bila, da je stopila pred tako dalekosežnimi odredbami, kakor je ocena donosa po novem zakonu, v stik z gospodarskimi korporacijami vseh delov države in na podlagi podatkov, ki bi jih ji stavile te korporacije na razpolago, naj bi sestavila ključ z navodili za oceno dohodkov.

Generalna direkcija je popolnoma prezrla to dolžnost in s tem pokazala, da hoče v svoji konservativnosti obdržati še nadalje staro prakso neenakomernosti davkov. Pokazala pa je tudi, da nam ni pričakovati posebnih ugodnosti od novega davčnega zakona, predvsem ne glavne, ki temelji na zahtevi, da se na podlagi izenačenih predpisov odmerjajo in pobirajo davki enakomernost nego so se po dosedanjih različnih zakonih. S tem je novi zakon izgubil pretežen del na svojem pomenu.

Se je čas, da generalna direkcija preokrene, ako ima količjak dobre volje. Še vedno je mogoče, da najde stike z gospodarskimi korporacijami, ki ji bodo za okvirno oceno brez dvoma stavile vse zahtevane podatke radevolje na razpolago. Ako pa tega ne stori, potem vemo, da imamo opravka z neusmiljenim in nepreračunljivim fiskalizmom, katerega vzdržuje vsemogočna hegemonistična birokracija, ki ima pred očmi le interese gotovih pokrajin, vse druge pokrajine pa smatra le za — molzne krave.

IZVANREDNI OBČNI ZBOR NARODNE BANKE.

V nedeljo, 8. 4. m. se vrši izvanredni občni zbor Narodne banke. Za ta občni zbor so deponirali pri centrali v Beogradu in pri podružnicah Narodne banke 344.277 delnic, ki reprezentirajo 1517 glasov. Za zadnji občni zbor je bilo deponiranih 33.580 delnic z 1502 glasovi. Z ozirom na to, da je na dnevnem redu med drugim vprašanje tudi izprememba bančnega statuta, je treba deponirati dve tretjini vseh delnic.

ČEŠKOSLOVAŠKA REPUBLIKA IZVA- ZA NAJVEČ V JUGOSLAVIJO.

Pomen posameznih držav pri uvozu v Jugoslavijo je letos precej drugačen nego je bil sicer. Prvo mesto glede uvoza zavzema Češkoslovaška, dočim je Avstrija, ki je bila lani na prvem mestu, letos na drugem mestu. V prvem četrtletju letošnjega leta se je uvozilo v Jugoslavijo blaga za 19 milijard dinarjev, t. j. za 15% več nego v isti dobi lanskega leta. Češkoslovaška je uvozila 32.082 ton v vrednosti 3606 milijonov dinarjev, kar znači 18,8% vsega jugoslovanskega uvo-

za. V primeri z lanskim uvozom se je zvišal češkoslovaški uvoz za 27,8 milj. dinarjev. Avstrija je uvozila blaga za 3185 milijonov dinarjev, Italija pa za 2741 milijona dinarjev. V češkoslovaškem izvozu zavzema prvo mesto izvoz tekstilnega blaga, ki so ga uvozili za 157 milijonov dinarjev. Tekstilno blago zavzema tudi glavno postavko uvoza iz Avstrije in Italije. Iz Nemčije uvaža Jugoslavija predvsem stroje, aparate in železne izdelke.

Ljubljanska borza.

Tečaj 6. julija 1928	Povpr. štev. Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	23-91
Berlin 1 M	13-5650	13-5950
Bruselj 1 belga	—	7-9869
Budimpešta 1 pengő . . .	—	9-9164
Curih 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šiling	7-9960	8-0260
London 1 funt	276-64	277-44
Newyork 1 dolar	56-765	56-965
Pariz 100 fr.	—	223-02
Praga 100 kron	168-07	168-87
Trst 100 lir	297-50	299-50

Razširjajte »Trgovski List«!

Kako skrbimo na Bolgarskem za svojo industrijo.

Koncem meseca maja je bolgarski parlament v tretjem branju sprejel novi zakon za zaščito domače industrije. Zakon je stopil v veljavo dne 14. junija t. l. Že prej je obstojal podoben zakon, vendar so pa sprejeli v novi zakon razne izpremembe.

Pogoji, pod katerimi je industrijsko podjetje zaščiteno po tem zakonu, so sledeči: Podjetje mora imeti najmanj 10 konjskih sil, zaposlovati vsaj 10 delavcev ter razpolagati s stroji, ki so vredni vsaj 20.000 zlatih lejev. Izjeme so dovoljene le za sezijske industrije in pa za izdelovalce preprog. Olajšave so tudi za zadrage. Električne centrale morajo proizvajati najmanj 100 konjskih sil.

Taka podjetja imajo razne olajšave in sicer:

1. Olajšave pri nakupu stavbišč, dovoznih cest itd.;
2. znižane tarife pri transportih na državnih železnicah;
3. davčne olajšave;
4. carine prost uvoz strojev, materiala itd.;
5. posebne olajšave pri izrabi zemskih in podzemskih materialij;
6. prednost pri državnih in komunalnih dobavah.

Železniški tarifi so za 25 odstotkov znižani. Stroj in instrumente, ki jih potrebujejo za ustanovitev in zvečanje tovarn, surovine, polfabrikate, ambalažo in premog prevažajo po tarifi, ki je znižana za 25 odstotkov. Izdelki bolgarske industrije se izvažajo po za 35% znižani tarifi.

Glede davčnih bremen so sledeče določbe:

1. Industrijska podjetja ne plačujejo davkov od poslopij; 2. zneski čistega dobička, ki se porabijo za nakup novih strojev, instalacije, poslopij itd., so davka prosti; za čas od 1. aprila 1928 pa do 31. marca 1932 plačujejo industrijska podjetja le 50% davkov, ki se pobirajo od čistega dobička. Kar se tiče carine in obinskih davščin za uvoženo blago, določa novi zakon:

1. Vsi novi strojni deli, instrumenti, materialije, ki se uvažajo iz inozemstva in ki se ne izdelujejo doma, so prosti uvozne carine in obinskih davkov. Električne centrale smejo carine prosto uvažati tudi kable. Carine pa ni prost uvoz gonilnih strojev, ki vporabljajo inozemsko kurivo. Brez carine se uvažajo: 2. vse surovine in polfabrikate, ki jih v deželi sploh ne izdelujejo ali pa le v nezadostni množini, nadalje ves stavbni material, ki se v deželi sploh ne izdeluje ali pa le v nezadostni množini.

Glede uvoza kuriva določa zakon sledeče: Kurivo, ki je namenjeno za stroje, ki jih bodo uvozili do 31. marca 1928 in ki bodo do 31. marca 1933 v obratu, je carine prosto, do 31. marca 1933 velja za to kurivo za 75% znižana voznina, nadalje pa za 50%.

Gotova podjetja imajo za določene okolišče pravico izključne produkcije gotovega blaga in sicer za najdalj 15 let. Industrijske koncesije se izdajajo za sledeče panoge: 1. Predelnice, 2. steklarne, 3. tovarne porcelana, 4. tovarne za celulozo, papir, 5. tovarne za umetna gnojila, 6. destilacije in kemične predelovalnice iz rudnikov dobljenih materialij, 7. ladjedelnice, 8. tovarne za kemično predelavo tuje soli, 9. rafinerije oljnatih odpadkov.

Koncesionirana podjetja morajo imeti moderno strojno opremo, ki je vredna najmanj 2.500.000 zlatih lejev. Novi zakon ostane v veljavi od 1. aprila 1928 do 31. marca 1943, torej petnajst let.

Pri nas v Jugoslaviji žal še takega zakona nimamo, čeprav bi ga zelo potrebovali, ker je naša industrija šle v razvoju. Pač pa delajo oficialni krogi ravno naši slovenski industriji razne ovire in težkoče. Na eni strani se mora naša industrija boriti proti upravni počasnosti, na drugi strani pa proti davčni ogorosti. In ni še dolgo, ko so celo govorili o demontaži naše industrije. Dobro bi bilo, da bi se nekoliko ozrli po drugih državah, kako podpirajo industrijo, kar najbolj dokazuje navedeni bolgarski zakon.

Fr. Zelenik:

Prodaja soli.*

Uprava državnih monopolov je na temelju čl. 81 finančnega zakona za leto 1928/29 izdelala pravilnik o prodaji soli na debelo in drobno.

V izveščku podajam vsebino tega pravilnika.

Prodajo soli vrši Uprava monopolov preko veletrgovcev in prodajalcev na drobno tako človeške kakor živalske soli (čl. 1.). Prodaja industrijske soli se bo uredila posebej.

Na drobno prodajo soli more vršiti vsaka oseba, katere ima protokolirano tvrdko ali obrtni list in ki dobi dovoljenje po čl. 13. do 16. tega pravilnika (čl. 2.).

Dovoljenje za nadrobno prodajo soli morejo dobiti le one osebe, kojih tvrdka je protokolirana ali imajo obrtni list ter niso bile obsojene radi tihotapljenja monopolskih predmetov in katere redno plačujejo davke (čl. 4.).

Dovoljenje nadrobne prodaje velja samo za lastnika trgovine. Dovoljenje se mora obesiti na vidnem mestu v trgovini (čl. 5.).

Prodajalec na drobno smejo prodajati samo ono sol, katero si nabavijo pri državnem monopolnem skladišču ali pri veletrgovcu njihovega okoliša. Nabaviti morajo naenkrat najmanj 100 kg tako zavite soli, kakor odreja Uprava monopolov (čl. 7.).

Prodajalec na drobno mora prodajati sol po določenem monopolnem ceni. Za svoj trud in stroške s prodajo in s prevozom soli imajo pravico do preprodajalskega odstotka, ki se računa za 100 kg čiste teže soli in katerega določi minister financ na predlog odbora Uprave monopolov (čl. 8.).

Sol mora biti spravljena na suhem prostoru in ne v bližini močno dišečih predmetov, n. pr. petroleja, terpentina itd. (čl. 9.).

Prodajalec na drobno mora imeti nabavno knjižico, v katero se vpisuje po vrednosti zaporedno v monopolnem skladišču ali pri veletrgovcu nabavljena količina soli. Prodajalec na drobno mora imeti vedno najmanj za 15 dni zaloge, t. j. tako količino, katero je prodal v pretekli polovici meseca, in sicer iste vrste, ki je predvidena za dotični okraj (čl. 10.).

Prodajno ceno vseh vrst soli, tudi za mleto sol privatne mletve, odreja upravni odbor Uprave monopolov in potrjuje jo minister financ.

Veleprodajalci soli dajejo sol nadrobnim prodajalcem po državnem prodajni ceni z odbitkom odstotka (po čl. 8. tega pravilnika).

Cenik dobi nadrobni prodajalec ob enem z dovoljenjem za prodajo soli in ga mora imeti na vidnem mestu v trgovini (čl. 11.).

Nadrobni prodajalec ne sme soli močiti, napačno tehtati ali ji dodajati kake primese (čl. 12.).

Kdor želi dovoljenje za nadrobno prodajo, napravi prošnjo na pristojni oddelak finančne kontrole. Prošnja mora biti propisno kolekovana in priložiti se ji mora kolek 20 Din za dovoljenje, kakor tudi:

- a) potrdilo o plačnem davku za ves pretekli čas kakor tudi za zadnje tromesečje;
- b) potrdilo pristojne finančne oblasti, da ni bil kaznovan radi tihotapskih monopolskih prestopkov in da tudi ni radi takih v preiskavi;
- c) overjen prepis protokolacije ali obrtnega lista.

Po prejemu dovoljenja plača prodajalec v gotovini: za pravilnik 4 Din, za cenik 1 Din, za nabavno knjižico 5 Din, torej skupaj 10 dinarjev (čl. 13.).

Pravne osebe in samoupravne ustanove morejo istotako dobiti dovoljenje za nadrobno prodajo soli, toda navedbi morajo osebo, katere bo v njihovem imenu vodila trgovino in je neoporečna glede točke b) čl. 13. tega pravilnika (čl. 14.).

Ko prejme oddelak finančne kontrole prošnjo, se mora prepričati, če so izpolnjeni vsi pogoji po tem pravilniku in potem odda prošnjo s svojim mišljenjem nadrejeni okrajni upravi finančne kontrole, katere izda dovoljenje, ako so izpolnjeni vsi pogoji, v nasprotnem slučaju odkloni prošnjo z rešitvijo, katero dobi prosilec v podpis (čl. 16.).

Uprava monopolov nadzruje prodajalce po organih finančne kontrole (čl. 17.).

Organ finančne kontrole bo pregledal vsaj enkrat na mesec prodajalno ter bo najdeno stanje zabeležil v nabavni knjižici, a zapisnik bo sestavil, kadar najde:

1. Da prodajalec na drobno prodaja po drugačni monopolni ceni;
2. da prodajalec na drobno nima 15 dnevne zaloge (čl. 10. pravilnika);
3. da prodajalec nima cenika na vidnem mestu v trgovini;
4. da moči sol ali dodaja druge primese;
5. da izpreminja ovoj luksuzne soli;
6. da nabavlja sol iz drugega nakupnega okoliša in ne od zakupca svojega okoliša ali iz monopolnega skladišča.

Organ finančne kontrole bo sestavil tudi zapisnik, kadar ugotovi:

- a) da prodajalec na drobno ne shranjuje soli dovolj oddaljeno od predmetov, kateri morejo dati soli neprijetni duh ali okus (po čl. 9.) in da
- b) nabavna knjižica ni v redu.

Pri sestavi zapisnika bo organ finančne kontrole podrobno zaslišal prodajalca glede v zapisniku ugotovljenega nedostatka. To zaslišanje se bo izvršilo v navzočnosti dveh po možnosti pismenih prič, katere bodo sopsopisale zapisnik.

Ako bi prodajalec iz kateregakoli vzroka

* **Opomba uredništva.** Priobčujemo ta članek v informativne namene našega trgovanja, sklicujemo se pa pri tem na naše ponovno izraženo odklonilno stališče napram sedanjemu načinu oddajanja soli v promet, in zlasti na naš članek v zadnji naši številki, da bi objava pravilnika brez komentarja ne vzbudila napačne domneve, da smo z njim sporazumni.

ne hotel podpisati zapisnika ali zaslišanja, bo podpisal organ finančne kontrole v navzočnosti dveh prič in bo zabeležil, zakaj je tako postopal (čl. 19.).

Ako pokaže potreba, da se zasliši še kakka oseba, katere je v zvezi z v dopisniku ugotovljenimi nedostatkami, bodisi kot sovedeleženec ali kot priča, se zasliši tudi ta oseba v navzočnosti dveh prič po organu finančne kontrole, kateri mora sploh natančno ugotoviti nedostatek ter potem predložiti nadrejeni oblasti radi nadaljnjega postopanja (čl. 20.).

Prodajalec na drobno, kateri se pregreši po kateri točki 1.—6. čl. 19. tega pravilnika, se kaznuje z denarno globo od 150 do 900 dinarjev.

Prodajalec na drobno, kateri se pregreši po točkah a) ali b) čl. 19. tega pravilnika, se bo kaznoval največ dvakrat z opominom, a v ponovnem slučaju se mu bo vzelo dovoljenje za prodajo. Kazen izreka pristojni Oblasni monopolski inspektorat oziroma inspekcijski odsek uprave monopolov. Te rešitve so izvršne.

Poleg denarne globe prestopkov po točkah 1., 4., 5. in 6. čl. 19. tega pravilnika se odvzame brez vsake odškodnine tudi vsa sol, ki se najde v prodajalni ter se proda v korist monopolne blagajne (čl. 22.).

Dovoljenje za nadrobno prodajo se vzame tudi v slučaju:

1. Da je prodajalec na drobno oviral finančnega organa ali monopolnega odposlanca v izvrševanju njegove zakonite naloge;
2. da prodajalec na drobno prodaja sol s pogojem, da kupec kupi pri njem tudi druge predmete njegove trgovine;
3. ako prodajalec na drobno kupuje sol od druge osebe in ne od veletrgovca za svoj okoliš ali od monopolnega skladišča, kakor je to v čl. 6. tega pravilnika določeno. Če je ta druga oseba tudi prodajalec na drobno, izgubi tudi ta dovoljenje za nadrobno prodajo;
4. ako napačno tehta;
5. ako izroči svoje dovoljenje drugi osebi.

Dovoljenje se tudi odvzame, ako se lastnik kaznuje radi tihotapskih ali brezčasnih dejanj (čl. 23.).

Ako se komu začasno odvzame dovoljenje prodajanja soli po točkah 2., 3., a) in b) čl. 19. kakor tudi po točkah 1. do 5. čl. 23. tega pravilnika, odvzame organ finančne kontrole tudi vso sol, katero najde v prodajalni in je porabna ter jo proda najbližjemu prodajalcu na drobno, a izkupiček izroči po odbitku odstotka prodajalcu, kateremu je vzel sol.

Dovoljenje za nadrobno prodajo izgubi veljavo:

1. Če umre lastnik;
2. če se mu vzame iz kateregakoli vzroka, predvidenim s tem pravilnikom;
3. če prodajalec duševno oboli, pride v konkurz in se mu postavi jero;
4. če dovoljenje sam vrne.

V slučaju smrti preide dovoljenje na vdo-

vo umrlega ali na zakonitega naslednika, če vodi trgovino naprej. Kadar hoče prodajalec na drobno vrniti dovoljenje, mora to pismeno javiti neposredno tistemu organu, kateri je izdal dovoljenje. Nadrobno prodajo pa mora redno vršiti do rešitve njegove odpovedi. Prodajalec, kateri bi kratkoma nehal s prodajo, izgubi za vselej pravico do nadrobne prodaje soli (čl. 25.).

Komur se vzame dovoljenje iz razlogov po točkah 1. do 6. čl. 19. tega pravilnika, more znova dobiti dovoljenje po preteku dobe, ki je bila navedena v rešenju; ta doba ne more biti krajša od enega leta. Komur se vzame dovoljenje po točkah a) in b) čl. 19. in točkah 1. do 5. čl. 23. tega pravilnika, more dobiti na novo dovoljenje po preteku enega leta. Komur se je pa vzelo dovoljenje vsled obsojbe za tihotapljenje, ta ne more več dobiti dovoljenja. Kdor je izgubil dovoljenje vsled obsojbe za brezčasno dejanje, more zopet

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA V LJUBLJANI.

Pogoji za sprejem v I. letnik državne trgovske akademije v Ljubljani.

Glasom »pravilnika o delovanju, redu in pouku na državnih trgovskih akademijah«.

Čl. 11. Vpisovanje se vrši 1., 3. in 4. septembra od 9. do 12. ure in od 3. do 5. ure. (Istočasno se vpisujejo tudi dijaki višjih letnikov).

Čl. 22. V I. letnik trgovske akademije se sprejemajo oni učenci, ki so dovršili v tem letu najmanj štiri gimnazijske (realne) razrede. Učenci, ki so dovršili meščansko šolo s končnim izpitom, se lahko vpišejo, če opravijo prej dopolnilni izpit po členih 58., 59. in 60. tega pravilnika.

Čl. 23. Pri vpisu v I. letnik položi učenec prijavo (prošnjo), izpričevalo o prejšnjem šolanju in krstni list, s katerim dokaže, da dovrši v letu, v katerem se vpiše, 14 do 17. let.

Čl. 24. Učenec mora biti iz okoliša šole, v katerem se hoče vpisati. Šele, če bi ostalo po vpisu učencev iz tega okoliša kaj mest praznih, sme sprejeti direktor učence iz tujih okolišev.

Čl. 25. Minister za trgovino in industrijo more dovoliti, če ostane kaj mest praznih, naknadno vpisovanje do 15.

dobiti dovoljenje, ko zopet vživa vse državljanske pravice (čl. 26.).

Rešenja oziroma odločbe v slučajih po točkah a) in b) čl. 19. in točkah 1. do 5. čl. 23. tega pravilnika izdaja pristojni Oblasni monopolski inspektorat oziroma inspekcijski odsek Uprave monopolov. Proti tem rešitvam ni pritožbe (čl. 28.).

Ako okrajna uprava finančne kontrole ne izda dovoljenja za nadrobno prodajo, se more prosilec pritožiti v roku 15 dni na pristojni Oblasni monopolski inspektorat oziroma na prodajno odelenje Uprave. Pritožba se mora kolekovati po postavki 6. taksne tarife in izročiti tistemu organu, ki je prošnjo za dovoljenje odklonil. Ta organ predloži pritožbo z vsemi tozadevnimi akti in s svojim mišljenjem nadrejeni oblasti, kjeje rešenje je potem izvršno (čl. 29.).

Prodaja po tem pravilniku bi se naj začela s prvim julijem.

To so določbe pravilnika. Ker pa ni bilo mogoče izvesti predpisov glede dovoljenja do 1. julija, se je prodaja na stari način podaljšala za nekaj časa. Pač pa morajo prodajalci prodajati sol po cenah, katere je določila Uprava monopolov za nadrobno prodajo. Debela (nemleta) navadna sol se sme prodajati po 250 Din kg, mleto sol pa po 275 Din kg. Prodajalec dobi za svoj trud in troške 45 par od kg in mu mora ta odbitek povrniti ali monopolsko skladišče ali veletrgovcu njegovega okoliša pri plačilu in odjemu soli v skladišču na debelo.

Čeravno sme za nedoločen čas še nadalje vsak prodajati sol na drobno, vendar vsakomur nujno svetujem, da takoj zaprosi potom svojega oddelka finančne kontrole za dovoljenje za nadrobno prodajo, a okrajna uprava finančne kontrole mu bo čimprej izdala dovoljenje, ako ni kakega zadržka po pravilniku.

Gospodarski položaj v Italiji.

Zanimivo poročilo o gospodarskem položaju v Italiji objavlja libereški »Meridian Export Journal«. Članek je napisal svetnik trgovske zbornice v Milanu Leo Herschmann. To poročilo bo nedvomno zanimalo tudi naše gospodarske kroge in vsled tega ga prinašamo.

Po pred par meseci izvršeni stabilizaciji lire je stopila Italija tudi med države z zlato valuto. Vrednost lire so stabilizirali na temelju lir 19— za dolar in se od tega časa tudi ni več izpremenila. Kakor se izraža vsaka stabilizacija v gospodarskem življenju, smo tudi mi občutili njene posledice, ki so se pojavile v zmanjšani kupni moči in večji brezposelnosti. Uvoz kakor tudi izvoz sta se nekoliko znižala, davčni donos se je reducirjal, celo železnice so imele manj dohodkov. Toda že meseca maja se je pojavil splošen napredek, ki ga je povzročil deloma večji tujski promet in ker se je končno italijanska industrija prilagodila novim razmeram.

Delavske mezdre so v splošnem reducirali za 10 do 20% in tudi državnim nastavljenecem so odvzeli del draginskih doklad. Z uvedbo 25-letne davčne prostosti za nove zgradbe so predvsem zelo pospešili stavbeni obrt in vse druge neštene industrije, ki so s tem v zvezi. Pri tem je bilo veliko število brezposelnih absorbira-

septembra. Po tem roku se ne sme nihče več vpisati.

Čl. 26. V enem letniku ne sme biti nad 40 učencev.

Čl. 58. Učenci, ki so dovršili meščansko šolo, opravljajo dopolnilni izpit po čl. 22. tega pravilnika iz slovenščine, nemškega jezika, narodne zgodovine z geografijo in iz matematike v obsegu programa III. in IV. gimnazijskega razreda.

Čl. 59. Dopolnilni izpit je pismen in ustmen. Iz zgodovine in zemljepisja se opravlja samo ustni izpit, iz ostalih predmetov pa se opravlja pismeni in ustmeni.

Čl. 60. Za dopolnilni izpit, ki se smatra za privatnega, plača učenec razun državne takse: 70 Din administrativne honorarja, 80 Din vsakemu članu izpraševalne komisije in 20 Din za vsak pismeni izpit.

Opomba k čl. 23.

Absolventi (inje) srednjih šol se ustmeno ali pismeno prijavijo. Za slučaj pismenih prijav ni treba kolekovanja.

Priglašenci (enke) meščanskih šol morajo predložiti prošnjo za priprustitev k sprejemnemu izpitu. Prošnje teh priglašencev (enke) morajo biti kolekovane s 5 dinarskim kolek, priložen pa mora biti še kolek za 20 Din. (Na to se nanaša mesto v čl. 60. »plača učenec razun drž. taksek«.)

Ravnateljstvo.

nih. Poljedelstvo je v polnem razvoju. Od vlade podprta žitna vojna (bataglia del grano), ki naj Italijo emancipira od uvoza žita v par letih, je že obrodila sadove. Letos računajo, da bodo našli 70 milijonov ton, dočim jih konzumirajo 85 milijonov ton in dočim je znašala povprečna žetev v zadnjih letih 60 milijonov ton. S kar največjo vladno pomočjo, kakor s potovalnimi učitelji, poljedelskimi šolami, predavanji, velikimi premijami za poljedelce, velikimi dolgoročnimi in ceneni krediti za poljedelske stroje, drenaže, kanalizacije itd. se naj dvigne povprečni donos za hektar, tako da bo v štirih do petih letih domača potreba popolnoma krita. Roko v roki s to intenzivno izvršeno akcijo vrše širokopotezno valorizacijo italijanskih severoameriških kolonij. Vsaj naj vendar v 25 letih naselijo do 300 tisoč italijanskih poljedelcev v Severni Afriki.

Reka, ki je trpela vsled izgube zaledja in konkurence Sušaka, bo v kratkem postala industrijsko središče. Vsem onim industrijam, ki se tekom prihodnjih dveh let tam naselijo, so dovolili desetletno popolno davčno prostost. Razentega pa dobi Ogrska tam svobodno cono.

Občudovanja vredna vladna energija pomaga in pospešuje vsepovsod gospodarsko življenje in podpira kar največjo racionalizacijo. Tako so z davčnopoličnega stališča s posebnim zakonom izvanredno pospešili fuzioniranje akcijskih družb. In tako se vidi v zadnjih mesecih mnogo odločilnih izprememb v italijanski veleindustriji. Tako je Lloyd Triestino prevzel Cosulich, podjetju Snia Viscosa (industrija umetne svile s kapitalom ene milijarde lir) se je pridružilo mnogo konkurenčnih zavodov. Tako je tudi pri elektrarniški industriji. Fiatova podjetja so kupila več konkurenčnih tovarn ter ustavila v njih obratovanje, ali jih pa sprejela v svoj konzorcij. Za te transakcije, ki zahtevajo seveda velik kapital, se je mogla italijanska veleindustrija temprej odločiti, ker je dobila v Ameriki veliko odjemališče za papirje teh vodilnih industrij. Splošno notirajo danes te industrijske obligacije pri 7% obrestovanju ca. pari. Tudi nizka obrestna mera ugodno vpliva na trgovino in industrijo. Italijanske velebanke eskonti-

rajo s 6¼ do 6½% in še cenejše in borza je v znamenju velekonjunktore. Ladjedelska industrija je zelo dobro zaposlena tudi za račun inozemstva (Balkan in Južna Amerika) in zelo prekaša Francijo. V zadnjem času zgrajeni prekomorski parniki (Saturia, Augustus, Roma) so mojstrska dela ladjedelstva. Notranja oprema je izdelana z izvanrednim okusom. Za več mesecev vnaprej so prodani že vsi prostori na ladjah. Italijanska trgovska mornarica igra v italijanski plačilni bilanci veliko vlogo, kajti pri naša ravnotako kakor tujski promet, ki ga smoteno pospešujejo, denar v deželo.

Pri vsem današnjem gospodarskem razvoju vpoštevajo predvsem plačilno bilanco, da jo napravijo in ohranijo aktivno. Tako se je na primer pred kratkim pričela pogajati elektrarniška industrija z vlado radi najetja posojila v znesku petsto milijonov lir, ki naj se porazdeli na več let ter uporabi za pogozdovanje. S tem naj bi se po večini krila potreba lesa, na drugi strani naj bi se pa pridobila nova električna moč.

Elektrificiranje železnic napreduje. Jeseni bo tudi proga Bozen—Brenner elektrificirana. Pred kratkim so uvedli elektriko na progi Bologna—Florenca. Ekspresni vlaki vozijo danes iz Milana v Rim 10 ur, v kratkem pa še samo 8 ur.

Morda ni vse tako, kakor pravi to poročilo, vendar moramo pa budno zasledovati gospodarski razvoj naše sosedne. Toda ne samo zasledovati, marveč tudi posnemati.

NENAVADNI OBTOK BANKOVCEV.

Otok bankovcev naše Narodne banke se je zvišal od časa od 22. do 30. preteklega meseca od 231,651.445 dinarjev na 5,354,448.780 dinarjev. Takega poviška dosedaj še nismo doživeli. V isti dobi se je okrepila kovinska bančna podlaga za Din 178.880.05 na Din 361,982.238.56. Stanje posojil je bilo višje za 82,994.583 dinarjev 11 par ter je znašalo 1.560 milijonov 305.912 dinarjev 25 par.

OGRSKO-ITALIJANSKA TRGOVSKA POGODBA PODPISANA.

Mussolini in ogrski poslanik pl. Hory sta 4. t. m. podpisala italijansko-ogrsko trgovsko in paroplovno pogodbo na podlagi največje ugodnosti.

ZENICA IN KRUPP.

Sarajevski listi poročajo, da je prišlo med Kruppom in našo državo do definitivnega sporazuma glede Zenice. Pogodbo bodo podpisali te dni. Kruppovo podjetje bo investiralo 54 milijonov dinarjev, da se obrat poveča. Razentega bo Krupp na svoj račun postavil potrebne strojne naprave, tako da bodo razširjene in zvečane železarne v Zenici mogle kriti vso domačo potrebo železa.

ČEŠKOSLOVAŠKE BANKE SE UDELEŽE STABILIZACIJSKEGA RUMUNSKEGA POSOJILA.

Kakor smo že poročali, nameravajo izvesti s sodelovanjem narodnih bank stabilizacijo rumunske valute. Rumunija dobi stabilizacijsko posojilo v znesku 80 milijonov dolarjev. V zadnjem času se je delovalo na to, da se tega posojila udeležijo tudi češkoslovaške banke. Banke so se sporazumele in konzorcij je na svoji seji dne 2. t. m. sklenil, da prevzamejo banke en milijon dolarjev rumunskega posojila. Narodna banka, finančno in zunanje ministrstvo so to odobrili. — Posvetujejo se tudi o stabilizaciji bolgarske valute, toda o udeležbi pri stabilizacijskem posojilu se še niso konkretno posvetovali.

Trgovina.

Borza za bombaževino v Benetkah. Iz Milana poročajo, da nameravajo ustanoviti v Benetkah tržišče za bombaževino, ker to mesto zelo ugodno leži z ozirom na zgornje-italijansko industrijo, kakor tudi za tranzitni promet v Avstrijo in Južno Nemčijo. Benetke so pa že z ozirom na ugodno klimatično lego pripravne za skladišče bombaževine.

Nova italijansko-ogrska trgovska pogodba. Pogajanja, ki so se vršila med Italijo in Ogrsko v svrhu revizije provizične trgovinske pogodbe, so bila zaključena pred par dnevi. 5. t. m. so podpisali to pogodbo. Italijanski časopisi povdarjajo, da vsebuje ta pogodba vse prednosti, ki jih je imela trgovinska pogodba iz 1. 1925. Koristi so za obe državi velike, posebno pa za Ogrsko, ki dan za dnevom več izvažajo v Italijo. Ta pogodba stopi v veljavo čez štirinajst dni.

Ruski nakupi žita. Kakor smo že poročali, je sovjetska vlada nakupila velike množine žita. Te nakupe cenijo — kakor poročajo »Times« — na 150.00 do 200.000 ton. Reprezentirajo pa ceno 2,500.000

funt sterlingov. Iz lista je razvidno, da se sovjetska Rusija boji pomanjkanja živil. Žito se povečinioma nakupili v Severni in Južni Ameriki. Razentega je pa sovjetska vlada kupovala žito tudi na Angleškem.

Italija ne sme izvažati pšenice. Italijanska vlada je odredila, da je izvoz pšenice do 30. junija 1929 prepovedan. Vendar je pa finančni minister pooblaščen, sporazumno z gospodarskim ministrom dovoliti, da se del nove žetve izvozi.

RAZNO.

Velike dobave usnja za armado. Pri zadnji licitaciji glede oddaje dobave usnja za armado so vložile najugodnejše ponudbe sledeče tovarne usnja: Vošnjak v Šoštanj, Lavrič v Konjicah in tovarna Podvinec v Karlovcu. Vse te tvrdke so dobile naročila. Gre za štirideset vagonov usnja za vojaške čevlje. Cene, ki so jih dosegli, znašajo za kravje usnje 78 do 79 dinarjev, krupon 95 dinarjev.

Naš promet s hmeljem na Češkoslovaškem. Meseca junija t. l. smo uvozili iz Češkoslovaške 113 stotov. Napram temu smo istega meseca izvozili v Češkoslovaško 355 stotov našega hmelja.

Alfred Loewenstein — belgijski Krüzus. O tem belgijskem finančniku se v zadnjem času mnogo piše in govori. Možno je vsekakor zelo interesantna osebnost. Od pričetka tega stoletja deluje na trgovskem polju. Interesiran je bil pri tvrdki Stallaerts in Loewenstein. V zvezi je tudi z ameriško skupino Farquahr in se je specializiral predvsem v finansiranju elektriških podjetij, četudi ne vedno z uspehom. Tako je Loewensteinova skupina zelo interesirana pri cestnih železnicah v Rio de Janeiros, pri družbi Light and Power, pri Traction, pri Barcelona Traction Loewenstein je udeležen tudi pri družbi International holding. Že pet let se Loewensteinova skupina zelo zanima za umetno svilo. Loewenstein sam ceni svojo udeležbo pri tovarnah umetne svile na 41.6 milijona dolarjev, udeležbo pri elektrarniški industriji na 13.8 milijona dolarjev, svoje železniške akcije na 2.86 milijona dolarjev, ostale akcije pa na 6.3 milijona dolarjev. Pred kratkim se je skupina pogodila s Schröderjem, da izdajo za 25 milijonov dolarjev obligacij po 5 odstotkov, da more nadaljevati svojo investicijsko politiko. Vendar so pa to emisijo z ozirom na neugodni splošni položaj preložili. Loewen-

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Ali je knezoškof dr. Missia izvedel za to spomenico ali ne, mi ni znano. Po mojem mnenju moral je — če ne drugače — o kakem svojem obisku pri kuriji izvedeti zanj. Če je izvedel, znal je pa tako dobro samega sebe obvladovati, da mi tega nikdar z najmanjšo besedico ali kretnjo ni izdal, dasi sva se potem, ko sem postal župan, večkrat sestala.

Seveda se je to godilo le o ficijelnih obiskih. Največkrat vselej ob novem letu. Pri takih prilikah prihaja večinoma le do uljudnostnih fraz in konvencionalnih zagotovil. Pa tudi leto je bilo vselej tako videzno brez pridržka iskreno, da je dr. Jakob Missia bil ali kakor za diplomata rojen ali pa družabno do skrajnosti uglajen. Najdaljši in moram reči, da dokaj intimen razgovor sem imel z njim takrat, ko sva ob prihodu ministerskega predsednika grofa Baderinija skozi okno Seunigove hiše v Gradišču, kjer je takrat začasno stanoval baron Hein, opazovala bakljado in serenado. Tudi takrat mi te spomenice, ki je — kakor je biskup Strossmayr predvideval — res ostala brez koristi, omenil ni. Pač pa sem takrat spoznal njegovo nerazpoloženje do socializma, kajti dejal mi je, da se boji okrepitja socialistiške stranke, ako država sezida delavnice državnih železnic v Ljubljani. Na mojo pripomnjo, da se s tem Ljubljana poveča in nje veljava povzdigne, menil je, da to ne odvaga nevarnosti, ki zanjo pomeni ojačenje socializma. Iz tega se pač vidi, kako težko se celo drugače prosvetljeni ljudje spoprijaznujejo z novotarijami, katerih utemeljenost je v sodobnih pridobitnih razmerah dana in zmagonosni pohod zato verjeten.

Dr. Jakob Missia je bil ljubljeneč cesarja Frana Josipa I. Ako to ugotovim, pojasnil in tudi pokazal sem eo ipso nagibe za dr. Missievo politično usmerjenost med Slovenci in izluščil tudi kavzalni nexus dr. Mahničevega nastopa. — Naklonjenost cesarja Frana Josipa donesla je dr. Missii kardinalski klobuk. Tega mogočnega položaja v cerkveni hierarhiji se ta prav posebni ščičenec avstrijskega cesarja ni veselil dolgo; kmalu na to ga je namreč pobrala smrt. Da se to ni zgodilo in bi bil kardinal dr. Missia dočkal konklava, bil bi po vsej priliki postal cesarja

94

Frana Josipa kandidat za papeža. V tem slučaju bi bile tudi šanse za izvolitev na njegovi strani.

Splošno je znano, da je imel po smrti Leva XIII. kardinal Rampolla veliko upanja, da postane papež. Vsled veta cesarja Frana Josipa pa pri volitvi sploh več ni prišel v poštev. Iz tega je vidno, da je cesarjeva beseda imela toliko moči, da bi bila njegovemu priporočencu dajala vso verjetnost uspeha. — Kako je cesar Fran Josip imel škofa dr. Missia rad, imel sem priliko čuti iz njegovih ust sam. Ko me je namreč leta 1897. sprejel v Ischlu, da mu poročam o takratnem julijskem potresu, bilo je njegovo prvo vprašanje po knezoškofu Missii, in je le-ta bil zelo vesel, ko sem mu tega ob gori omenjenem intimnem razgovoru omenjal.

20./IX. 1912.

34. Dr. Danilo Majaron.

Ko je umrl državni poslanec dr. Poklukar, oglašil je pri izvrševalnem odboru narodne stranke dr. Danilo Marajon svojo kandidaturo za državni zbor. Dr. Marajon je bil takrat šele nekaj čez 30 let star.

Dr. Danilo Majaron.

Bil je izredno delaven, globoko izobražen in nameraval se je z vso gorečnostjo posvetiti politiki. Ko bi bil izvoljen za državnega poslanca, pridobil bi si bil vsled

prijetnih oblik v občejanju, vsled svoje temeljitosti in pa, ker je bil dober govornik, prav gotovo v parlamentu v kratkem velik ugled in bi bil spadal brez dvojbe med najboljšje poslance državnega zbora. Od njega je torej Ljubljana, ko bi jo bil v državnem zboru zastopal, imela mnogo pričakovati.

Ker smo Marajona v tem smislu, kakor sem dejal, dobro poznali, pozdravili smo vsi mlajši njegovo kandidaturo z velikim navdušenjem. Zlasti mene je iz srca veselilo, da se je končno med mlajšo inteligenco našel vseskozi sposoben kandidat za državnega poslanca mesta ljubljanskega. Saj smo dotedaj žalibog zvečine imeli le tuje za državne poslance ljubljanske in živo sem čutil, kaka sramota je to za glavno mesto slovenskega naroda. Toda mi smo obračali, stari so pa obrnili. Pod znanim geslom: »Ta je premlad«, našel je Ivan Murnik — takrat tajnik trgovske in obrtne zbornice in vpliven politik — novega kandidata.

Ta kandidat je bil predsednik »Trgovske in obrtne zbornice«, ljubljanski trgovec Josip Kušar, drugače vsega spoštovanja vreden mož, a brez višje inteligence in brez lastnosti, katere se sicer zahtevajo od državnega poslanca. Ne le, da ni bil govornik, je tudi ves njegov temperament razodeval moža počasnih misli in še počasnejšega dejanja. Zato tudi v svoji trgovini ni posebno uspeval. A komaj je Ivan Murnik izrekel ime Josip Kušar, že so se vsi meščani ljubljanski — preleni, da bi bili sami kaj mislili — oglašili za tega kandidata. Glavni argument jim je bil: »Ta je trgovec. Trgovec nas bo prav zastopal; pustimo doktorje pri miru!« In res Josip Kušar je bil na zapnem shodu z veliko večino izbran za kandidata. Dr. Majaronu pa je ta slučaj tako zagrenil veselje do javnega delovanja, da kasneje, ko so mu ponujali mandat državnega poslanca, ni hotel o tem niti slišati.

Z dr. Majaronom seznanil sem se bil v uredništvu »Slovenskega Naroda«, katero mu je še kot velikošolcu neko dobo izročeno bilo. Skromni, izredno nadarjeni mladenič, ki se je že takrat odlikoval po treznih sodbi in duhoviti pisavi, bil mi je tako simpatičen, da sem sklenil z njim prijateljstvo. Ko je potem na Dunaju svoje nauke nadaljeval, se nisem nikdar vozil v Prago, da se ne bi bil vstavljal pri njem na Dunaju na kak pomenek. Ostala sva si doslej tako dobra prijatelja, da ni med nama nikdar ničesar prišlo navskrziž.

(Dolge prihodnjice.)

steinov koncern se hoče v zadnjem času tudi v Evropi vgnezditi, predvsem v industriji umetne svile. Večja javnost se je seznanila z njegovim imenom, ko je belgijski vladi stavil ponudbo, finansirati stabilizacijo belgijske valute. To ponudbo je belgijska vlada odklonila. Lani je imel v Biarritzu sodni proces, ker je oklofutal slugo v Kazini. Ta mu namreč zvečer ni dovolil vstopa v igralnico, ker belgijski finančnik ni bil oblečen v smoking, kakor je to predpisano. Loewenstein je bil obsojen na denarno globo. V Parizu ima velik hlev dirkalnih konj. Letos je imel zelo lepe uspehe na dirkališču. Sledeča mala anekdota kaže, kako ekscentričen je: Ko je prišel Loewenstein, ki stanuje v Bruselju, v Pariz k dirkam, je zapazil, da je pozabil svoj klobuk v Bruselju. Hitro je poslal aeroplan v Bruselj, ki mu je prinesel klobuk. In tako je mogel priti Loewenstein še pravočasno k dirki s svojim običajnim cilindrom. Vsaka velika vojna katastrofa je porajala nove velikane na gospodarskem polju. Svetovna vojna je ustvarila novo generacijo finančnih in industrijskih magnatov. In tak magnat je tudi Loewenstein. — Zdaj pa poroča bruseljski »Matin«, da je padel Loewenstein, ko je letel iz Croydona v Bruselj, iz aeroplana. Med Dunnkirchom in Ostende je Loewenstein odprl nepravna vrata, padel v morje ter utonil. Na londonski borzi je ta vest vzbudila veliko senzacijo. Uprava industrij, pri katerih je bil pokojnik zainteresiran, je izdala poročilo, da je njihova finančna pozicija trdna. Na berlinski borzi je nastala vsled te nesreče velikanska panika. Akcije industrije umetne svile so padle za 50%. Pozneje so se nekoliko popravile. Ravnotako so tudi drugi papirji precej trpeli. Zatrjujejo pa, da je izključeno, da bi njegova podjetja utrpela škodo, ker aktiva dvakrat presegajo pasiva.

Rumunska dobi predujem na svojo inozemsko posojilo. Rumunska vlada bo dobila na račun inozemskega posojila v znesku osemdeset milijonov dolarjev, ki bo v kratkem podpisano, predujem tristo milijonov frankov, dočim bodo posojilo emitirali še le jeseni.

Melioracije v Južnem Banatu. Že leta 1910 so izdelali načrte za osušitev močvirja pri Pančevu. Stroški bi znašali 260 milijonov dinarjev. V to svrhu se je ustanovila posebna vodna zadruga, ki namerava najeti posojilo proti tridesetletni amortizaciji. Delo bo trajalo dve leti, na kar bodo imeli 36.770 ha novih najboljših zemljišč v vrednosti 530 milijonov dinarjev. 5861 ha bodo uporabili v regulacijske svrhe Dunava. Predvsem bodo začeli graditi jez proti povodnji, ki jo povzroča Dunav.

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna posredništvo!
Zahtevajte cenik!

Izredni uspehi velesejma v Lipskem. Po ugotovitvah zavoda za preiskavo konjunktura je bilo na spomladanskem velesejmu v Lipskem oddanih naročil v vrednosti preko ene milijarde mark. Ker se ceni vrednost naknadnih naročil v zvezi s spomladansko prireditvijo tudi na eno milijardo mark, je znašal promet v zvezi z velesejmom približno dve milijardi mark.

Velika francoska stanovanjska akcija. Francoski parlament je pričel razpravljati o zakonskem načrtu, ki ga je izdelal minister za javna dela Loucheur. Po tem načrtu naj zgradi 260.000 cenjenih stanovanj in 60.000 stanovanj s srednjo najemnino. Gradilo se bo pet let. Gradbeni stroški so proračunjeni na 11.2 milijarde frankov. Tudi pri nas bi bila potrebna taka akcija. Toda žal, pri nas izpreminja država stanovanjske hiše v uradne, meče privatne stranke iz stanovanja ter naseljuje vanje državne urade.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 2. julija 1928. Govedina: V mesnicah po mestu 19 Din kg. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 19 Din, II. 15—17, III. 12—13, jezika 17—20, vampov 8—10, pljuč 10, jeter 17—19, ledic 17—20, možganov 17—20, loja 5—10. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 22.50 Din, II. 20, jeter 25 do 27.50, pljuč 15—20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25 Din, II. 20—22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina trebušne 22, slanina ribe in sala 24, slanina mešane 23, slanina na debelo 21.50—23, masti mesa I. 30—27.50, II. prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35. Drobni: 1 kg koštrunovega 13—14, jagugetine 18 do 20, kozličevine 20—22. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8 Din, II. 6 Din. Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, svežih kranjskih 30, polprekajenih kranjskih 32 do 35, prekajene slanina 25—30. Perutnina: Piščanec majhen 12—14 Din, večji 25—30, kokoš 25—40, petelin 25—35, raca 30—40, domač zajec, manjši 10—15, večji 18—25. Ribe: 1 kg karpa 25—30 Din, linja 25, ščuke 30 do 35, postrvi žive 80, postrvi mrtve 60, klina 15,

mrene 15, pečenke 10. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2.50—3, 1 kg surovega masla 40—44, čajnega 45—55, masla 40—44, bohinjskega sira 28—32, sirčka 10, par jaje 2 do 2.25. Pijače: 1 liter starega vina 16—22, vina dalmatica 11—13, 1 časa piva 3—3.50, 1 vrček piva 4.50—5, 1 steklenica piva 5.75 do 6 Din. Kruh: 1 kg belega 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50. Sadje: ena oranža 3—5, limona 1.25—1.50, 1 kg rožičev 8—10, fig 12—16, datlinov 24—48, mandeljnov 52—70, orehov 10, luščenih orehov 30, češenj 4—10, suhih češpelj 10—12, suhih hrušk 10. Specerijsko blago: 1 kg Portoriko 64—72, Santos 48—52, Rio 36—40, pražene kave I. 90—100, II. 72 do 80, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 14.50, sladkor v kockah 16.50, kavne prinesi 20, riža I. 12, II. 8.50, 1 liter namiznega olja 20, jedilnega 28, vinskega kisa 4.50, navadne kisa 2.50, 1 kg soli morske 2.50, kamene 3, celega popra 62, mlelega popra 64, paprike III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 12, II. 10, pralnega luga 3.50, čaja 80. Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 20 5.75—6, št. 22 5.50, št. 25 5.25, št. 26 4.50—4.75, kaše 6, ješprenja 5—6, ješprenjčka 10—12, otrobov 2.50—3, kruzne moke 4.50, koruznega zdroba 4.50—5, pšeničnega zdroba 7—8, ajdove moke I. 8 do 9, II. 6—7, ržene moke 4.50—5. Žito: q pšenice 400—410, rži 385—400, ječmena 375—385, ovs 320—340, prosa 290—310, nove, sušene koruze 340—345, ajde 270—290, fižola, ribničana 485, prepečarja 530, graha 450—500, leče 700—900. Kurivo: q premoga 44 Din, m³ trdih drv 150, mehkih 60—75. Krma: q sladkega sena 100, polsladkega sena 75, kislega sena 60, slame 70. Zelenjava in gobe: 1 kg glavne solate 4—6, štručnate solate 3—4, ajserice 4—6, zgodnjega zelja 5—8, kislega zelja 6—7, karfiol 10—12, špargljev 32, kolerab 3—4, špinat 6—7, paradižnikov 12—14, kumar 8, buč 7—10, graha v stročju 4—5, luščenega graha 10—12, ližola v stročju 10—12, čebule 4—5, česna 8—10, krompirja 1.50—2, krompirja novega 3—5, repe 4, korenja 2 do 4, peteršilja 3—4, zelenjave za juho 3—4, zelene paprike 12.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 30. junija 1928 je bilo pripeljanih 102 svinji. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5 do 6 tednov stari 115—125 Din komad. 7 do 9 tednov stari 180—225 Din, 8 do 4 mesec stari 350—440 Din, 5 do 7 mesec stari 460—500 Din, 8 do 10 mesec stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 1000—1200 Din. 1 kg žive teže 10—12.50, mrtve 15—16 Din. Prodalo se je 76 komadov.

**Motvoz
Grosuplje**

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

Telefon 2826

Telefon 2826

JOSIP STUPICA

LJUBLJANA, Slomškova ul. 6

Trgovina vozov in avtomobilov,
jermenarstvo in sedlarstvo

„Duco“-ličanje

Benzin Autogaraga Olje

Trajno in koristno, primerno darilo so

šivalni stroji
in kolesa

Oglejte si razstavo brez obveznosti nakupa. — Tudi na obroke. — Večletna garancija. — Pouk v voženju brezplačen.

„Gritzner“ in „Adier“

v raznis opremlah. — Edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vadi.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično

najmoderneje ureje-

na kisarna v Ju-

gostaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana 1-1-1; Telefon štev.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih listov. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2382.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.